

Opetus- ja kulttuuriministeriön
tulevaisuuskatsaus

MAAILMAN OSAAVIMMAKSI
KANSAKSI

Toimenpiteet

- Osaaminen, luottamus ja merkityksellinen elämä
- Vaikuttavuutta varhaiskasvatuksella
- Oppimistulokset käännetään nousuun ja oppimiseroja kaventetaan
- Koulutustasoa nostetaan
- Jatkuva oppiminen turvana työn ja yhteiskunnan muutoksissa
- Kulttuurin ja taiteen mahdollisuudet käytetään hyväksi
- Suomen vetovoimaa kasvatetaan luovuudella ja uusiutumisella
- Pysäytetään eriarvoistuminen
- Luodaan sivistisyhteiskunnan tietopolitiikka

Osaaminen, luottamus ja merkityksellinen elämä

- Osaavat ja luovat ihmiset ovat Suomen tärkein voimavara ja kilpailutekijä.
- Suomi on vaurastunut hyödyntämällä inhimillistä pääomaansa ja maailman muutosten tarjoamia mahdollisuuksia.
- Kansainvälinen keskinäisriippuvuus lisääntyy.
- Digitalisaatio, tekoäly ja robotisaatio muuttavat yhteiskuntaa, työelämää, ansaintatapoja sekä ihmisten arkea ja osaamistarpeita.
- Tiedon, luovuuden ja osaamisen merkitys kasvaa.
- Tieteelliset läpimurrot auttavat ratkaisemaan ihmiskunnan suuria haasteita ja parantavat ihmisten elämänlaatua.
- Osaava Suomi haluaa kantaa vastuunsa globaalien ongelmien ratkaisemisessa ja vastata kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen.
- Osaaminen on paras turva työn, teknologian ja maailman muutoksissa.

Vaikuttavuutta varhaiskasvatuksella

- Panostus varhaiskasvatukseen tuottaa muita koulutusinvestointeja suuremman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja taloudellisen hyödyn.
- Tutkimukset osoittavat, että eriarvoisuutta ja syrjäytymisriskiä voidaan tehokkaimmin vähentää varhaisen puuttumisen keinoin tukemalla erityisesti heikoimmassa asemassa olevia lapsia ja perheitä.
- Suomessa varhaiskasvatukseen osallistumisaste on alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa.
- Varhaiskasvatuksen osallistumisaste nostetaan muiden pohjoismaiden tasolle.

Oppimistulokset käännetään nousuun ja oppimiseroja kavennetaan

- Koko väestön laaja ja laadukas perusosaaminen sekä kyky, halu ja mahdollisuudet kehittää omaa osaamista ovat Suomen menestymisen edellytys.
- Perustaitoja, kuten luku- ja laskutaitoa, tulee kehittää. Parannetaan koulutuksen laatua esi- ja perusopetuksessa, mikä edellyttää voimavarojen lisäämistä.
- Monipuolisen kielitaidon ja digitaalisten taitojen merkitys kasvaa.
- Varhainen puuttuminen ja lasten ja nuorten yksilöllisempi huomioiminen ovat kasvatuksen ja koulutuksen perustana.
- Maahanmuuttajaoppilaiden ja -opiskelijoiden opiskelun tukea lisätään.

Koulutustasoa nostetaan

- Koulutustasoa on nostettava, jotta Suomeen investoidaan ja syntyy uusia työpaikkoja. Nuorten koulutustason nousu on pysähtynyt.
- Tavoitteena on, että kaikki suomalaiset suorittavat vähintään toisen asteen tutkinnon ja vähintään puolet nuorista ikäluokista korkeakoulututkinnon.
- Korkeakouluja on tulevaisuudessa vähemmän ja ne ovat vaikuttavampia.
- Kansainvälistä liikkuvuutta vahvistetaan koulutuksen eri tasoilla.
- Suomalaisten kielivaroja laajennetaan ja kielten osaamista parannetaan.

Jatkuva oppiminen turvana työn ja yhteiskunnan muutoksissa

- Globalisaatio, tieteen ja teknologian kehitys ja työn murros sekä väestömuutokset edellyttävät uudenlaista osaamista, yksilöllisiä koulutuspolkuja ja osaamisen jatkuvaa päivittämistä.
- Osaamisen jatkuvaa kehittämistä varten luodaan aikuiskoulutukseen rahoitusperiaatteet, joissa on määritelty yksilöiden, yhteiskunnan ja työnantajien vastuut.
- Luodaan jatkuvan oppimisen edellyttämät yksilölliset opintopolut ja -ratkaisut, joustava koulutustarjonta ja tutkintojärjestelmät.
- Työmarkkinoiden jatkuvasti muuttuvat osaamistarpeet huomioidaan koulutuksen saatavuudessa, kattavuudessa ja laadussa koko Suomessa.
- Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen tueksi kehitetään digitaalinen palvelukokonaisuus.
- Korkeakoulujen tutkintokoulutuksen rinnalle luotavat uudet jatko- ja täydennyskoulutuksen mallit mahdollistavat tutkintojen täydentämisen ja kokonaan uuden osaamisen hankkimisen.
- Lisätään koulutuksen, opetuksen ja oppimateriaalien avoimuutta koko koulutusjärjestelmässä.
- Opiskelun rahoitusratkaisuilla mahdollistetaan jatkuva koulutus- ja osaamistason nosto.

Suomen vetovoimaa kasvatetaan luovuudella ja uusiutumisella

- **Hyödynnetään koulutusosaamista ja luovia aloja kansainvälisessä yhteistyössä ja viennissä.** Parannetaan Suomen vetovoimaa kansainvälisesti kiinnostavana modernin oppimisen, uuden pedagogiikan, koulutusjärjestelmien uudistamisen ja innovaatioiden keskuksena ja edelläkävijänä.
- **Luodaan kansainvälistä vetovoimaa tieteen uusiutumisella ja huippututkimuksella.** Julkista ja yksityistä panostusta T&K-toimintaan nostetaan merkittävästi. Tuetaan kansainvälisesti vetovoimaisten, eri toimijoita yhdistävien tutkimus- ja innovaatiokeskittymien syntymistä Suomeen.

Luodaan sivistisyhteiskunnan tietopolitiikka

- Sivistisyhteiskunnan tietopolitiikan keskeisiä osa-alueita ovat osaamisen vahvistaminen, tietovarantojen hyödyntäminen ja palvelujen kehittäminen eettisesti kestäväällä tavalla.
- Tiedon tuottamista, ymmärtämistä ja hyödyntämistä vahvistavilla tietopoliittisilla linjauksilla ja toimenpiteillä tuetaan aktiivista kansalaisuutta ja edistetään demokratiaa.
- Suomen edelläkävijyys avoimessa tieteessä ja tutkimuksessa lisää TKI-ympäristön houkuttelevuutta.